

پہول لغوی و گالبندی معنا: ساڑا، ارزشت و بستا:

لغوی اصطلاحی معنا__ تاریخ و روایت__ ارزشت و بستا۔

پہول بلوچی زبان و چہ عربی و اردو و لہجہ تحقیق و زیرک بولگ۔ تحقیق عربی زبان و لہجہ انت کہ ایسی باتیں لہجہ حق انت و حق و برانت، راستی، کواجن، چیزے ثابت بیک و درانت۔۔۔ و ہدیہ تحقیق چہ ہے لہجہ برا حق و در آہنگ کہ ایسی برانت، راستی و مٹار بیک یا راستی و نمگ و مٹریک۔

اردو و برانت بلداں اشی و برانت تلاش براں شو ہا۔ تفتیش براں جسٹ و ہر س۔ کھوج براں شو ہا زگ۔ دریافت براں دوار شو ہا زی۔ پکھ پر چول براں جاس و باس۔ چھان بین براں تپاس۔

چوشی اگان چارگ بہ بیت نہ عربی و اردو و تحقیق و بلوچی و پہول یک با ز برانتی نامگالے، بلے اے درنایں جو انگیں و ہم معنائیں لہجہ انت کہ ایسی برانت کساس یک و برانت۔

براز تحقیق کجام ہم چیزے و آئی اصل کوناپ و چارگ و دیما آرگ و جہد انت۔ ہما شکل و دروشم کہ چھاں اندر انت و ہمہ بیان انت۔ انگریزی لہجہ Research و یک برانتے کون و گلوٹی و شو ہا زگ و دروشم برانت دوار شو ہا زی انت۔ اے دوار شو ہا زی چی انت؟ براں یک چیزے پیسرا است و وجود داریت، ہمانی و پد و پد جنگ و نوکیں راستی و دروشم و دیما آرگ۔ مثال: چوہنگہ یک پوکارے اے گمان و پد افضل و شاعری و انجیں پہناتے دیما آرگ کہ چد و پیسرا آئی و شاعری و اندرا است و بولگ۔ بلنے ساپ و گیش انگیں شکل و وانوک و سر نہ بولگ انت۔ براں آئی و شاعری پہناتانی صحاچر و ہمہ بیانیں شکل و دروشم و ہم پد رنگ کہ پیسرا کیگیں شکل و تہا پد رنہ بولگ انت۔ چوشی گشت بیت کہ Research ایوک و نوکیں راستی یا چیزے و دیما آرگ و نام نہ انت بلکیں استیں راستی یا چیزے و نوکیں شکل و کوناپ و پد رنگ و نام انت۔

☆ انگریزی لہجہ Research فرنج لہجہ Rechercher و در آہنگ کہ اشی برانت پشٹ و روگ و پد جنگ انت۔ پشٹ و روگ و پد جنگ و معنا چی انت!!! پشٹ و ہا و ہدی روگ و شو ہا زگ و عمل کنگ بیت کہ و ہدی پشٹ و چہ پیسرا چیزے است بہ بیت۔ انگریزی لہجہ Search و ہمزہ فرنج لہجہ Chercher انت کہ ایسی چہ لاطینی لہجہ Circare و در آہنگ کہ ایسی برانت ہمزہ گرد انت (To go about) انت۔

☆ بلوچی زبان و پٹ و پول و ساڑا ہنا برانت بلداں رسیت، دگہ کسے و ہم ایسی ساڑا ہنا برانت ہشہ کمرنگ البتہ انگریزی و اردو زبان و چوشیں با زیں درور و مثال دست کیرت کہ اووہ ایسی ساڑا ہنا برانت لغوی اصطلاحی معنا دیگ بولگ انت۔ دیتز اہمیشانی مثلاں کون ایسی و گیشواری کنیں۔ بلے پیسرا بیا چاریں کہ بلوچی برانت بلداں ایسی معنا و برانت چون کیہینگ بولگ۔ بلوچی زبان و اولی برانت ہلد سیدرغ انت کہ ایسی اندر و پٹ و پول و لہجہ زمان نہ انت بلے چوہنگہ لہجہ مرکب براں دلہیزی انت۔ ہدیہ دو کنیں لہجہ جتا جتا نوک بولگ انت چوہنگہ۔

چنگ: نہ چیزے و شو ہا ز و دگہ چیزاں انگریز کنگ۔ حاکانی تہا چیزے و ہشکا بڑگ و شو ہا ز کنگ۔

پولگ: شو ہا ز کنگ۔ چنگ۔ پول کنگ

پول نہنگ: شو ہا ز۔ پٹ و پول کنگ۔ جسٹ کنگ۔ شو ہا ز کنگ۔

مٹھان خان ء صورت خان ء بلوچى اروولغات ء چوش دىگ بوئگ :

پٲ وٲول : پٲول كول - سر ووج - جاس جوس

جان مٲوشى - بلوچى بلوچى بلوچى

پٲ وٲول : ٲولگ - حسٲ وٲرس - شوٲازگ درىگىگ - چارگ - ٲاس - درك - جاس وٲاس شوٲاز وٲوگه -

چئئ بزانٲ بلدواں هئا وٲواريں لبرك دىما كا بنٲ اشانىٲا هئا شوٲاز - درىگىگ وٲول كنگ كو ن انٲ - چئئ درور وٲوٲاشاں ابلد بلوچى زبان ء دىگ بچ مٲاش نىسٲ - البته مئئئ نىكئىں زبان اردو ء بازيں ٲولكاراں ، پٲ وٲول ء ساٲا وٲوٲاز انٲ ء با بٲ ء وٲى حىال وٲولكئىه دىما آو رىگ انٲ كه ءهئىهاں چئئ روشنائى رىبٲ -

☆ سىد عبداللہ كٲوشٲ - پٲ وٲول ء بزانٲى (لغوى) معنائى كجام هم چئئ رء راسٲى ء مگ انٲ - گالبندى حساب ء كجام هم نكانئ ء شرى يا هرابى ء كو ن دىل چكا سگ انٲ -

☆ رشىد حسن خان : راسٲى ء دوار شوٲازى ء پٲ وٲول كٲوشٲ -

☆ قاضى عبدالوود ء نز ء پٲ وٲول كجام هم چئئ رء آئى اصل درو شم ء ٲاسگ ء نام انٲ -

☆ ڈاكٲر گىمان چنڊ كٲوشٲ كه پٲ وٲول كىك چئريں يا انگلئش راسٲى ء ٲو روىند ٲو رىگ ء نام انٲ -

☆ ڈاكٲر قىسم كا شمىرى ء حىال ء پٲ وٲول كو اچن يا راسٲى ء شوٲاز كارى ء نام انٲ ء راسٲى ء ٲولكار منٲقئى ء معروضئى عمل ء دىسگ ء سرىبٲ -

☆ اگاں گالبندى حساب ء چارگ به بٲٲ ته چئائىں هم راسٲى ء شوٲاز ٲو روىندىں وا ئش يا روىندىں ء رءء سر جم كنگ ء نام پٲ وٲول انٲ -

☆ پٲ وٲول ء لوٲ وٲوٲاز رهنما راسٲى ء شوٲاز كو اچن ء ٲو بئگ نء انٲ چو هكئه لس صورت ء كٲهگ بٲٲ ائى سكىں ذمء وارى ، هئكئل وٲوٲا ئى جهء ءء كار انٲ -

☆ بازمرد ء حىال ء پٲ وٲول سوال كنگ ء اشانىٲا معروضئى ٲسو ء شوٲاز انٲ - دىگه بازمرد ء اشئ روىندىں هئكئىك ء سر ء پٲ وٲول ء نام دىنٲ -

☆ پٲ وٲول ٲو روىند (Organized)

☆ معروضئى (Objective)

☆ عئقئى (Rational)

☆ سر جمئىں بزانٲى (Holistic) رىكئى ء كنگ بٲٲ -

☆ نو كئىں سانسئى پٲ وٲول كىك هئكئىك ء روىندىں ء حساب ء زىرگ بٲٲ - علم ء حساب ء ائى كىك سانسئى - ٲو چىكئىه انئى ء هئا سانسئى روىند كار مرزگ

☆ بٲٲ - لئئىں بنى روىند انٲ - چئائىں در شانء ائى پٲ وٲول كىك فكرئى هئقئى ء همرائى ء سر جمئىں وئئى چسٲ وٲوٲاز انٲ - ٲولكار ء اندر ء سا چشئى جو هر هم

☆ بىگ لوىبٲ - هئىه سٲٲ ء دىسگ ء آوئى تجزئىه ء سر ء عمل ء دىما كار بٲٲ -

☆ لبرائى ولسانئى پٲ وٲول ء رءء ٲولكارى زبان ء ادب ء Text آں دوار روىند وئئى -

☆ نو كئىں علم ء سر ٲى آئى وىسگ ء نو كئىں بىك ء سر انٲ كو ن زبان ء لبرائىك ء نو كئىں راجء ٲوٲوٲاز دىما كار بٲٲ -

☆ گئشئىں اكر ء سىادئى كو سٲ ء كو ن بٲٲ - بزانٲ ٲىسر ء اسٲ بٲٲ - ٲو هكئه زبان و لبرائىك ء پٲ وٲول ء اشئى ء آئى رىائى بٲٲ - بئانئىه ء تجزئىه بٲٲ -